

співфінансування внесків до накопичувальної системи в розмірі 3% державою і 2% самим працівником у Чехії, добровільний характер участі за перші роки з моменту запуску привернув тільки 83 тис. нових учасників порівняно з 4,9 млн. учасників третього рівня. Низький рівень участі призвів до згортання програми [1, с. 160].

Таким чином, пріоритетним завданням розвитку державного пенсійного страхування, на нашу думку, має стати запровадження другого рівня пенсійної системи. Це дасть змогу налагодити комплексне забезпечення фінансовими ресурсами застрахованими особами, що посилить мотивацію осіб працездатного віку до участі в державному пенсійному страхуванні. Крім цього, реалізація цього вектору пенсійної реформи дасть змогу сформувати значний інвестиційний ресурс, який можна використати для стимулювання економічного розвитку.

Література

1. Баранова В. Пенсійна реформа в Україні: проблеми реалізації. Вісник соціально-економічних досліджень. 2018. № 2. С. 186-195.
2. Загреба І. І. Реформування пенсійної системи та його вплив на інвестиційну привабливість України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Випуск 4. Частина 1. С. 159-162.
3. Кириленко О. П., Білоус І. І., Малиняк Б. С. та ін. Фінансові важелі подолання бідності в Україні. За ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2010. 432 с.

Онищук Лілія Євгенівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Б.С. Малиняк

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Бюджетні інвестиції дають змогу забезпечити надання ключових суспільних послуг, розширення економічного потенціалу громадян і суб'єктів підприємництва та слугують важливим каталізатором економічного зростання. Після трьох десятиліть скорочення частки бюджетних інвестицій у ВВП, в країнах, що розвиваються, вони все ж залишаються на історичних мінімальних значеннях в розвинених економіках. Економічний та соціальний вплив бюджетних інвестицій

критично залежить від їх ефективності. Порівнюючи величину публічного капіталу, охоплення інфраструктурою та її якості в різних країнах, виявляється, що середня ефективність бюджетних інвестицій на 30% менша порівняно з загальним станом інвестування. Покращення управління бюджетними інвестиціями може суттєво підвищити їх ефективність та продуктивність. На основі вибірки з 25 країн, нове дослідження МВФ демонструє значні можливості для зміцнення 15 ключових інституцій, які формують планування, розподіл та здійснення бюджетних інвестицій. Країни з сильнішими інститутами мають більш передбачувані, надійні, ефективні та продуктивні інвестиції. Посилення цих інституцій може закрити до двох третин розриву в ефективності державних інвестицій [5, р. 1].

Фінансова наука має велику кількість методів оцінювання ефективності бюджетних інвестицій, в основі яких знаходиться порівняння вартісної оцінки вигід від інвестиційного проекту із витратами, необхідними для його реалізації. Проте, існують суттєві труднощі як теоретичного, так і практичного характеру у здійсненні об'єктивної оцінки бюджетних інвестицій. Їх складність полягає, насамперед, у тому, що основні фонди, які утворені за допомогою бюджетних інвестицій, зазвичай, використовуються для надання соціальних послуг населенню, що виражені у нематеріальній формі. В результаті, при детальному аналізі економічної ефективності бюджетних інвестицій, зростає вартість проведення таких досліджень, а також не завжди забезпечується висока достовірність отриманих результатів.

Найбільш універсальним методом, який застосовують для детальної оцінки економічної ефективності бюджетних інвестицій в багатьох розвинених країнах, є аналіз «вигоди-витрати». Він ґрунтується на застосуванні критерію Калдора-Гікса, відповідно до якого стратегію можна прийняти тільки тоді, якщо ті, хто виграє від такої стратегії, можуть компенсувати збитки тим, хто їх зазнав, без погіршення свого початкового рівня добробуту [2, с. 32]. Суть методу зводиться до порівняння грошової оцінки усіх позитивних та негативних наслідків від реалізації інвестиційного проекту із врахуванням зміни їх вартості в часі.

Недосконалість демократичних процедур у функціонуванні владних інституцій в Україні зазвичай призводить до того, що перебіг бюджетного процесу здійснюється під впливом численних лобістських груп, часто

зацікавлених у результатах розподілу та подальшого перерозподілу державних коштів у корпоративних і приватних інтересах [3]. Зазначені недоліки бюджетного процесу мають негативний вплив на формування та використання інвестиційної складової бюджету. З метою підвищення ефективності бюджетних інвестицій, на нашу думку, доцільно розширювати формалізовані методики оцінювання бюджетних інвестицій та підвищувати їх роль у бюджетному процесі.

Позитивний вплив від застосування методик оцінки доцільності бюджетних інвестицій в Україні буде спостерігатися тоді, коли будуть сформовані умови для забезпечення об'єктивності та неупередженості при її проведенні. Для цього необхідно сформувати відповідне інституційне середовище, в якому відбувається ухвалення рішень про спрямування суспільних ресурсів. Основними принципами його забезпечення мають стати створення прозорості бюджетного процесу, наукова обґрунтованість та активне застосування громадського контролю.

Подальше зростання ефективності бюджетних інвестицій передбачає, на нашу думку, оптимізацію та скорочення переліку державних цільових програм. Узгодження обсягів фінансування державних цільових програм з обсягами фінансування бюджетних програм у розрізі головних розпорядників. Розробка критеріїв державних цільових програм. Крім цього, доцільно розробити економічні критерії для виділення бюджетних інвестицій. Зокрема залежно від: ступеня завершеності; можливості співфінансування; масштабу утворення міжрегіональних вигод, міри комерціалізації результатів інвестицій, можливості економії на масштабах виробництва, рівня економічного розвитку регіону тощо. Окремо варто звернути увагу на підвищенні рівня залучення приватного сектору до проектів розвитку інфраструктури. Зокрема на місцевому рівні перспективними сферами застосування концесійних схем є ЖКГ та приміський транспорт, на центральному – будівництво автодоріг. У перспективі бюджетні кошти, вивільнені через активніше залучення приватного сектору і зменшення капітальних трансфертів на підтримку економічної діяльності, у тому числі вугільних шахт, мають бути перерозподілені на інвестиції у соціальну сферу (освіту, науку та охорону здоров'я).

Забезпечити публічність і прозорість ухвалення представницькими органами влади виважених рішень щодо виділення бюджетних коштів на

інвестиційні цілі, чітке дотримання при цьому встановленої процедури, яка передбачає, зокрема, оприлюднення достовірного висновку з оцінкою інвестицій сприятиме зростанню довіри суспільства та органів у правління та зростання раціональності ухвалюваних рішень у бюджетній сфері.

Література

1. Аналіз вигід і витрат. Концепції і практика: Пер. з англ. / Ентоні Е. Боардмен, Девід Х. Грінберг, Ейдан Р. Вайнінг, Девід Л. Веймар. Київ: Видавництво “АртЕк”, 2003. 568 с.
2. Making public Investment More Efficient. Washington: IMF, 2015. 67 p.
3. Малиняк Б. Механізм надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам в умовах нерозвинених демократичних відносин в Україні. *Світ фінансів*. 2009. № 4. С. 69–82.

Пінкевич Катерина Романівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Мелих О.Ю.

МАКРОЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

В умовах трансформації економіки України головною метою макроекономічного регулювання, важливим інструментом якої виступає державний бюджет, є досягнення макроекономічної стабільності та економічного зростання. Для досягнення зазначених цілей у країнах з ринковою економікою формування та виконання державного бюджету здійснюється на основі врахування тісного взаємозв'язку між останнім та параметрами макроекономічного розвитку, що, в свою чергу, дає можливість ефективно використовувати бюджетні кошти та розв'язувати соціальні проблеми.

Таким чином, державний бюджет, виступаючи як ціллю фінансової політики, так і інструментом макроекономічного регулювання, зазнає впливу ряду економічних факторів (ВВП, дефлятор ВВП, тощо), які, в свою чергу, визначають його динаміку.

Дані економічні показники є основою складання бюджету. Від величини останніх залежать обсяги та структура бюджетних надходжень і видатків. Окрім того, від правильності і повноти врахування цих макроекономічних показників залежить реальність бюджету, яка